

Vei i Vellinga!

Informasjonsfilm

Prosjektleder
Tone Østby Segtnan

Innholdsfortegnelse:

1. Innledning
2. Bakgrunn
3. Prosjektets målsetting
4. Prosjektets målgruppe
5. Prosjektets organisering
6. Beskrivelse av gjennomføring og fremdriftsplan
7. Prosjektets betydning

1. Innledning

HLF Briskeby – rehabilitering og utadrettede tjenester as ønsker å lage en informasjonsfilm for hørselshemmede som er i overgangen fra studier til arbeid, og for hørselshemmede som har vært i arbeidslivet en stund. Tittelen på filmen er: «Vei i Vellinga!» Filmen skal illustrere utfordringer hørselshemmede har i krevende lytte-situasjoner, som i kantiner, på møter og på intervju. Filmen vil inneholde en oversikt over hvem som gjør hva innenfor «hørselsomsorgen», både i velferdsforvaltningen og i helsevesenet. Vi ønsker å gi tips og råd om hvor de kan henvende seg, når de trenger råd og veiledning. På den måten ønsker vi å lage «Vei i Vellinga!»

Selv om mange etter flere år med nedsatt hørsel, og etter mye strev, har fått en forståelse for hvordan de kan leve «godt» med sitt eget hørselstap, er det allikevel stor mangel på kunnskap blant hørselshemmede selv, om hva som finnes av hørselstekniske hjelpemidler, hvordan man skaffer dem, og hvordan man best kan nyttiggjøre seg dem på arbeidsplassen. I tillegg er det et stort problem i arbeidslivet at så få vet noe om hvordan det kan oppleves å høre dårlig, og hva man sammen kan gjøre for å bidra til en smidigere kommunikasjon for alle involverte. Ved å synliggjøre hvilke situasjoner som preges av både fordommer, skam og uvitenhet, vil filmen bidra til å bygge ned funksjons-hemmende barrierer, og bidra til at den hørselshemmede kan hjelpe seg selv.

2. Bakgrunn

HLF Briskeby – rehabilitering og utadrettede tjenester as (heretter kalt HLF Briskeby) har gjennom mange år drevet med rehabilitering, veiledning og rådgivning for hørselshemmede, både individuelt og i grupper (NAV tilpasningskurs) Vår erfaring er at mange går vill i «velferdjungelen» og faller ut av studier og arbeidsliv for tidlig. Pågående Extrafinansierte prosjekt for unge hørselshemmede «Brått voksen» og avsluttet «Tilrettelegging for tilretteleggere» har identifisert behov for informasjon som er lett tilgjengelig for den enkelte. Det finnes mange tiltak og virkemidler, og det finnes mye informasjon, men dette er fragmentert og til dels vanskelig tilgjengelig, med ansvarslinjer på kryss og tvers.

Problemet forsterkes som følge av at hørselshemmede strever med kommunikasjonen under vanskelige lytte- og støyforhold, og de løper stor risiko for misforståelser, blant annet i telefonsamtaler, på møter, og i samtaler der flere personer snakker samtidig. Dette gjør at de lett mister verdifull informasjon. Lettfattelig informasjon, som *en tekstet norsk informasjonsfilm*, kan derfor være spesielt nyttig for hørselshemmede. Det viser seg at det er svært vanskelig å si fra på en lettfattelig og enkel måte om hvordan omgivelsene faktisk kan legge til rette,

nettopp, som nevnt over, fordi den hørselshemmede selv ofte har lite kunnskap om effekten av hørselstapet og om hva som finnes av hjelp. Mange hørselshemmede blir ekstremt slitne av å være «på» hele dagen. Vår erfaring er at hørselshemmede – også unge! - oppgir behov for fysikalsk behandling av hodepine, migrene, stiv nakke, skuldre og rygg, eller trenger å snakke med en psykolog - noe filmen også vil illustrere. De psykososiale konsekvensene av hørselstap er ofte underkommunisert, og uvitenheten i befolkningen generelt gjør at hørselshemming kan føles ensomt og tungt å leve med. Mange føler at de blir ansett for å være arrogante, påståelige eller utilnærmelige, noe som oftest bunner i misforståelser om hvordan man best kommuniserer med en hørselshemmet person.

Det er en viktig målsetning for hele samfunnet at flere står i arbeidslivet lengst mulig, på en god måte. Filmen vi kunne bidra til denne målsetningen på mange vis, ved å synliggjøre nettopp det mange strever mest med – finne nyttig og lettfattelig informasjon, kombinert med illustrative kommunikasjonssituasjoner i krevende lyttemiljøer.

3. Målsetting

Målet med prosjektet er å forsterke den enkeltes forståelse for effekten av hørselstapet og bruke filmen som en kunnskapsbase. Dette vil vi gjøre ved å illustrere ulike situasjoner på arbeidsplassen, hvor det å ha nedsatt hørsel kan være spesielt utfordrende. Videre vil vi vise hvordan man best kan tilrettelegge for et godt hørselsteknisk og kommunikativt miljø, slik at ledelse, kolleger, medstudenter, venner og familie vil få en større forståelse for hva det innebærer å høre dårlig – og hva som skal til for å bedre lytteforholdene. På den måten vil den hørselshemmede selv, så vel som omgivelsene, få et enklere liv. Filmen kan i tillegg brukes av helsepersonell, saksbehandlere, audiografer og nærpå personer. Alt vil bli rettet inn mot det virkelige livet, der de praktiske og sosiale utfordringene blir tatt på alvor. Filmen vil ha en folkelig appell for den jevne mann og kvinne, med lett gjenkjennbare situasjoner. Alt skal være tilgjengelig på HLF og HLF Briskeby's hjemmesider.

4. Målgruppen er primært voksne hørselshemmede; både personer i overgangen fra studier til arbeidsliv og i arbeidslivet generelt. Sekundært; ØNH-avdelinger og NAV-ansatte, ansatte i helsevesenet – fastleger og audiografer, samt frivillige likemenn i organisasjonen HLF, og til slutt kolleger, venner og familie, som også kan nyttiggjøre seg filmens innhold.

Hørselsutfordringer kan komme i alle aldre, men tendensen er at antallet med hørselsproblemer øker blant annet fordi flere unge får støyskader, og fordi flere barn får CI-operasjoner tidlig og dermed ofte en identitet som tunghørte i stedet for som døve. Livet som tunghørt oppleves for de fleste - både unge og voksne - som ensomt, fordi man ofte er den eneste som har hørselsvansker på studiestedet og/eller i arbeidspraksis,

Vi ser for oss primært tunghørte som er talespråklige, bruker høreapparat og/eller cochlea implantat (CI). Det kan være vanskelig for omgivelsene å forstå en tunghørt persons utfordringer, fordi kommunikasjonen vil avhenge av flere ulike faktorer; type hørselstap, bakgrunnsstøy, lytteforhold, personlige egenskaper og andre ytre rammer. Sistnevnte gir høyst ulike forutsetninger for å mestre arbeidslivet, og jo mer presis informasjon som gis tidlig, jo enklere kan det bli å beherske en tilværelse som tunghørt - også i et arbeidsliv som forhåpentligvis skal vare i mer enn 40 år og bidra til å gi et meningsfylt liv.

5. Prosjektets organisering:

Prosjekteier:	HLF – Hørselshemmedes Landsforbund
Prosjektansvarlig:	HLF Briskeby – rehabilitering og utadrettede tjenester as v. Inge Bossen Thorsen
Prosjektgruppe:	Prosjektleder, 30 %

Prosjektmedarbeider/audiopedagog 10 %

Styringsgruppe: Daglig leder v. HLF Briskeby, Inge Bossen Thorsen
Rektor ved Briskeby videregående skole, Berit E. Tollefsen
Økonomiansvarlig ved HLF Briskeby, Tone Grøttum

6. Beskrivelse av gjennomføring og fremdriftsplan

Prosjektet skal gjennomføres på HLF Briskeby over en periode på 1 år. Prosjektet vil ha en arbeidsgruppe bestående av prosjektleder og prosjektmedarbeider.

Det skal utarbeides et manus for filmen, som skal gi lettfattelig informasjon, samt belyse og synliggjøre de viktige psykososiale effektene av hørselstap i utfordrende samtalsituasjoner.

Filmen skal illustrere situasjoner der håndteringen av hørsel er i sentrum:

- *På intervju:* En moderat tunghørt person som tar med lytte-teknisk utstyr i samtalsituasjonen (viser hvordan det skal brukes)
- *Kantine:* F.eks. på en industriarbeidsplass hvor det er utfordrende lyttesituasjon i litt røft miljø. Hvordan høres dette ut gjennom den hørselshemmedes ører?
- *Møter:* Det kan være utfordrende å oppfatte kommentarer fra motsatt ende av et avlangt møtebord. Vi vil vise betydningen av gode lysforhold, god akustikk, viktigheten av skriftlig innkalling og agenda til møter, at kun en person snakker om gangen, at man kan bruke skrivefolk, (fjerntolk og på stedet folk), samt betydningen av skriftlige beskjeder. To eksempler fra arbeidsplasser som legger til rette for hørselshemmede (universell utforming), f.eks. Sametinget i Karasjok og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO).
- *På operasjonssalen:* Hørselshemmet sykepleier skal assistere ved en operasjon. Alle får transparent munnbind for at hun/han kan munnavlese bedre.
- *I ulike, sosiale situasjoner:* Betydningen av å være åpen om sitt hørselstap, slik at misforståelser kan unngås. Mye av intensjonen i budskap, kommuniseres via kroppsspråk og mimikk. Ironi ved bruk av stemmen f.eks. er ikke lett å oppfatte for en hørselshemmet.
- *Bruk av enkeltstående behandlingsdager* (sykemelding hos lege). Som et siste eksempel på et virkemiddel som også kan synliggjøres på film, er et besøk på et legekontor hvor man ser på betydningen av å bruke enkeltstående behandlingsdager i samråd med legen.

Nedenfor følger tematikk/spørsmålsstillinger som skal inngå som del av manus:

- *Intervju* - skal jeg si at jeg hører dårlig – vil det virke inn på om jeg får jobben eller ikke?
- *Møter* – er det vanskelig å få med seg alt, og å motta beskjeder?
- *Telefon* – er det vanskelig å høre?
- *Bråk og støy* fra maskiner ute og inne?
- *Lunsjen* – er den blitt dagens mareritt?
- *Kolleger og ledelse* hvordan skape forståelse og dialog?
- *Venner og familie?*
- *Sliten?*
- *Vondt i hodet – nakken – skuldrene?*
- *Får du arbeid – hva med livet etter studiene?*

- *Engstelig for inntekten din?*
- *Hvor kan du få hjelp?*
- *Sykemeldt – eller kanskje ikke?*
- *Tilrettelegging på arbeidsplassen*

Framdriftsplan film 2015:

Januar – juni: Hovedfokus i filmen vil være å følge flere hørselshemmede i utvalgte yrker/studier for å kunne gi innblikk i ulike arbeids- og studie-situasjoner og dermed ulike kommunikasjonsituasjoner. Filmen visualiserer typiske hørselsrelaterte opplevelser disse personene har i sin hverdag. Vi har mange potensielle skuespillere blant HLF's frivillige og blant tidligere kursdeltakere. Det er pr i dag ikke inngått formelle avtaler med noen. Animasjoner og lydemonstrasjoner vil vise hvordan situasjonene kan oppleves av arbeidstakere/studentene på ulike steder med ulike former for hørselsnedsettelse og tinnitus-plager. Gjennom skuespillernes «ører» vil vi høre hvordan deres spesielle hørselstap lyder og hvordan vanskelige kommunikasjonsituasjoner oppstår og takles. Produksjon av filmen vil starte opp ganske umiddelbart i januar, med opprettelse av prosjektgruppe og referansegruppe. Det etableres tett samarbeid med styringsgruppe. Videre starter utarbeidelse av manus, kontakt med skuespillere og arbeidet med å finne egnede lokasjoner for opptak i nært samarbeid med filmselskapet.

Juli: Ferie

August – September: Filming på lokasjoner, deretter prøvevisninger og revisjoner

Oktober – Desember: Lansering, markedsføring, utdeling til målgruppene

7. Prosjektets betydning

Det er av stor samfunnsøkonomisk betydning å nå ut med informasjon og kunnskap til målgruppene, slik at færrest mulig går vill i «velferdjungelen». Målet er at flest mulig skal kunne legge til rette for sin egen arbeidsdeltakelse i samarbeid med arbeidsgivere. Mange hørselshemmede ønsker å fortelle sine kolleger om sitt hørselstap, men mangler kunnskap og verktøy til å gjøre dette, noe filmen i høy grad kan bidra til.

Vi ønsker at både arbeidstakere og arbeidsgivere skal bli oppmerksomme på hva som skal til for å skape gode forhold på arbeidsplasser, hva gjelder lyd, lys, akustikk og psykososial aksept for en usynlig funksjonsnedsettelse som det er lite kunnskap om i befolkningen generelt.

Filmen skal legges ut på HLF og HLF Briskeby sine hjemmesider, og på YouTube, slik at den nås av flest mulig. Filmen vil imøtekomme de fleste hørselshemmedes behov for en enkel og lettfattelig informasjon, uten at de trenger å oppsøke fagpersonell eller leger.

Filmen vil kunne bli sentral i bestrebelsen på å øke kunnskapen om hørselsvansker generelt, og effekten av å legge godt til rette i arbeidslivet spesielt.

Budsjett

Budsjett	År 1
Inntekter	
Søknadsbeløp	1 455 000
Utgifter	
Lønn, prosjektledelse 30 %	200 000
Lønn, prosjektmedarbeider 40 %	265 000
Markedsføring, annonsering, distribusjon	50 000
Andre utgifter, reiser	60 000
Filmproduksjon	800 000
Teksting av film	80 000
Totalt	1 455 000

Samarbeidspartnere:

HLF Briskeby er en del av et hørselsnettverk i Buskerud, og Vestre Viken ØNH har sagt seg villige til å bidra i prosjektet.

Referansegruppe. Godkjente forespørslar:

HLF - yrkesaktive ved Yrkesaktivt Utvalg (YAU) v. Kåre Valøy Dalhaug

HLFU – ved leder Glenn Storsletten

HLFU - ungdoms- og organisasjonskonsulent Lasse Riiser Bøtun

HLF – ved seniorkonsulent Steinar Antonsen

NAV kompetansesenter for tilrettelegging og deltakelse ved Eva Bjerkhol Havro

Vestre Viken ØNH v. Kristin Lindtvedt

Vi har alt etablert et godt samarbeid med film- og lydselskapet Toftenes Multivisjon as. De har tidligere, med midler fra ExtraStiftelsen, laget filmene Null sus (2008) og Glem det! (2012). Nå i 2014 produseres «Hørsel – livet ut», som handler om tilrettelegging for godt lytte- og lydmiljø for eldre i institusjoner. Vi ønsker å benytte dette firmaet, fordi de har opparbeidet en betydelig kompetanse på hørselstap og konsekvensene av dette.